

MAGISTER ANDREAS

Fechtanleitungen für Schwert und Messer / Vívóutasítások Kardhoz és Messerhez

Anno Domini 1491

Codex Speyer 5r-7r

Fordította: Waldmann Szabolcs

A fordító előszava

Magister Andreas Vívóutasítása egy 1491-ben lejegyzett kódexben található, amit jelenleg a salzburgi Nemzeti Könyvtárban őriznek. Magát a könyvet Hans von Speyer írta, és a Magister írásán kívül több más Mester tanait is lejegyezte benne - innen ered a neve is, Codex Speyer.

A kódex születése előtt hat évvel foglalta el Mátyás király Bécsset; 38 évvel korábban a Törökök elfoglalták Bizáncot; szintén hat éve volt, hogy a Bosworth-i csata a Rózsák Háborújának végét jelentette. Ekkoriban még tombolt az Osztrák-német polgárháború, a Németek és az Osztrákok olaszországi hadjáratainak sem látszott még a vége, és 34 évvel később szenvedte el a Teuton lovagrend a végső csapását Marienburgnál.

A 15. században a Magister rang olyan Free Schollereknek, *Freyschülere*eknek járt, akik már tanítani kezdtek valaki iskolájában, mint segéd-oktató. Ezen kívül gyakorlatilag semmit sem tudni a szöveg szerzőjéről. Minden esetre meglepő, hogy a *Vívóutasítások* egy olyan vívókönyvben lett megörökítve, amelyben megtalálni többek között Mertin Siber, Ott Mester és Hundfeldt Mester írásait is. Hans von Speyer, aki a kódex írója, minden bizonnyal sokra tartotta ezt a tanítást.

Az írás a Hosszúkard és a Messer alapállásait, Mestervágásait hasonlítja össze, és összefoglalja az alapállásokat törő vágásokat is.

A fordítás néhány helyen nem nélkülözhet némi személyes interpretációt. A fordításbeli hibákért elnézést kérek, s amennyiben valaki rámutat egyre, azonnal javítani is fogom azt.

(5r) Im Schwertt

Item In den **ochßen** schick dich also, ste mit dem lincken fus vor und halt din schwertt uff diner rechten siten mit dem gehultz fur daz haupt daz die kurtz schnide gegen dir ste und halt Im den ortt also gegen dem gesicht.

Item zu der lincken siten schick dich also in den ochsen, ste mit dem rechten fus vor und halt din schwert zu diner lincken siten mit dem gehultz vor daz haupt daz die lang schnide gegen dir ste und halt Im den ort also gegen dem (!) gesichtt. daz ist der ochß uf beyden siten.

Item die zwo hutten oder leger bricht der **krümpthauw** und wie du den machem (sic) solt vindestu Im zyttell.

Im Messer

Item Im messer machstu auch die zwo hutten machen und schicken als Im schwertt, sunder mit eyner hant und die ander uff den rucken und disse hut oder leger heist Im messer der stier und Im schwert der ochß.

Item die zwen hutten oder leger bricht der **wecker hauw** und wie du den triben oder machen solt vindestu Im zyttell.

(5r) A Kardban

Állj hát be az **Ökörbe** úgy, hogy tedd előre a bal lábad és tartsd a kardod a jobb oldaladon úgy, hogy annak markolata a fejednél legyen, rövid éle feléd nézzen, s hegye ellenfeled arcára mutasson.

A bal oldalra úgy állj hát be, hogy a jobb lábaddal lésszen elől és tartsd a kardod a bal oldaladon markolatlanul fejmagasságban, a hosszú éle feléd nézzen, s a hegye az ellenfél arcát keresse. Ez az Ökör (Ochß) mindkét oldalra.

Ezt a két alapállást vagy beállást töri meg a **Kampóvágás**, és ahogy azt megtenned kell, majd olvashatod a leírásban.

A Messerben

A Messerben is megteszed ezt a két alapállást és úgy veszed fel mint a Kardban, ámde egy kézzel, a másik a hátad mögött legyen, s ezt az alapállást vagy beállást a Messerben Bikának nevezik, a kardban Ökörnek.

Ezt a két alapállást töri meg az **Ébresztővágás**, s hogy ezt miféle képen kell tenned, olvashatod a leírásban.

(5v) Im Schwertt

Item die ander hutt die hiest der **pflug**, schick dich also, setz den lincken fus vor und halt din schwert mit gekrueczten henden untersich zu diner rechten mit dem knopff neben diner rechten huefft, daz die kurtz schnid oben sy und der ortt fursich auch sten dem man gegen dem gesichtt.

Item zu der lincken siten schick dich also in den pflug, setz den rechten fus vor und halt din schwertt neben diner lincken siten under sich zu diner lincken huefft daz die lang schnid oben gewant sy und der ortt uber sich ste dem man gegen dem gesichtt.

Item die zwyn leger oder huotten bricht der **schiller hauw** und wie du den triben oder machen solt vindestu Im zyettell geschriben.

Im Messer

Item Im messer heissent die leger oder die zwo hutten der eber und schick dich also, Setz dinen lincken fus vor und halt din messer by dem rechten peyn uff der rechten siten mit dem gehultz neben der huff daz die

(5v) A Kardban

A második alapállás az **Eke**, amibe úgy kell beállnod, hogy tedd előbbre bal lábad és tartsd kardod keresztezett kezekkel a jobb oldaladon, a gombjával csípődhez közel, hogy a rövid éle felfelé nézzen, s a hegy ellenfeled arca felé álljon magában.

A bal oldaladra úgy állj hát fel Ekében, hogy tedd előbbre jobb lábadat, s tartsd kardod a bal oldaladon, gombjával csípődhez közel, hogy a rövid él felfelé tartva nézzen s a hegye magában állva nézzen az ellenfél arca felé.

Ezt a két beállást töri meg a **Sandavágás**, s hogy azt hogyan teheted meg vagy csináld, olvashatod a leírásban.

A Messerben

A Messerben ezt a két beállást vagy alapállást Vaddisznónak nevezik, s ezt úgy vedd fel, hogy tedd előre bal lábad és tartsd Messered a jobb térdednél a jobb oldaladon a markolattal a csipőd mellett, hogy

(6r) stumpf schnide oben ste und der ortt fur sich uff ste dem man zu dem gesichtt.

Item die zwyn leger oder hutten bricht der **zwinger** und wie du den machen soltt vindestu Im zyttell.

Im Schwertt

Item die drytt huot oder leger Ist **vom tage**, schick dich also, setz den lincken fus for und halt din schwert hoch uff mit gestreckten armen uber din haupt und die lang schnid fur und loß den ortt eyn wenig zuo rueck hangen und ste also in der huott.

Item die huot oder leger bricht der **zware haw** und wie du den machen soltt vindestu Im zyttell geschriben.

Im Messer

Item Im messer ist die huot oder leger genant luginßlantt und schick dich also, setz dinen lincken fus vor und halt din messer mit uff gereckten armen hoch vor din haupt und die lang oder scharff schnid fur ste und ste also in der huot.

Item die huot oder leger bricht der haw der do heißt im messer der **Entriesch haw**.

(6r) a tompa éle felfelé állván hegye ellenfeled arcába nézzen.

Ezt a két beállást vagy alapállást töri a **Kényszerítő**, s hogy azt hogyan teszed meg jól, olvashatod a leírásban.

A Kardban

A harmadik alapállás vagy beállítás a Tetőállás, melybe úgy helyezd magad, hogy tedd előre a bal lábad és tartsd a kardod magasan fel, nyújtott kezekkel a fejed fölött, a hosszú élével előre, s hagyd egy kicsit lelógni a hegyét hátra, így néz ki ez a beállítás.

Ezt a beállást töri meg a **Keresztvágás**, megtalálod leírva a szövegben.

A Messerben

A Messerben eme beállást Távolnézőnek hívják, s úgy vedd fel, hogy tedd előre a bal lábad és tartsd felfelé Messered kinyújtott kezekkel a fejed felé, hosszú vagy éles élével előre és így beálltál jól.

Ezt a beállást az a vágás töri, amit a Messerben **Tépővágásnak** neveznek.

(6v) Im Schwert

Item die vierd hut oder leger Im schwertt der do heißt der **alber**, In den schick dich also, setz den lincken fus vor und halt din schwert mit gestrackten armen vor dir mit dem ortt uff der erden daz die kurtz schnide oben sy.

Item yttlich meinster sprachen daz der leger heiß die ysen pfortt und ist doch eyn leger.

Item die hut oder die leger brichtt der **schyttler hauw** und wie du den machen oder triarc solt vindestu Im zyttell.

Im Messer

Item die vierd hut oder leger Im messer der heisßt die pastey, schick dich In die also, setz dinen lincken fus vor und halt din messer mit gestrackten arm vor dir mit dem ortt uff der erden daz die kurtz schnid oben ste.

Item die hut oder der leger Im messer bricht der **schyttler hauw** und wie die die stuck uß den vier hauwen triben solt vindestu als Im zyttell geschriben, darumb hut dich.

(6v) A Kardban

A negyedik beállást vagy alapállást a kardban **Bolondnak** nevezik, s ebbe úgy állsz be, hogy tedd előre bal lábad és tartsd a kardod kinyújtott kezekkel magad előtt a hegyével a földön hogy a hamis él felfelé nézzen.

Jó néhány mester szava szerint ez a vaskapu, s valóban egy beállítás e kettő.

Ezt a beállást vagy alapállást törli meg a **Skalpvágás**, s hogy azt hogyan teszed meg jól, olvashatod a leírásban.

A Messerben

A negyedik alapállást vagy beállást a Messerben Bástyának nevezik, s ezt úgy vedd fel, hogy tedd előbbre bal lábad, és tartsd a Messered kinyújtott kézzel magad elé a hegyével a földön, hogy a rövid éle felfelé nézzen.

A Messer ezen alapállását vagy beállítását törli a **Skalpvágás**, és hogy miféle képpen törik meg ezek négyen az alapállásokat, bizony le van írva szövegként, úgyhogy vigyázz magadra jól.

(7r) Magister Andreas

Im Schwertt -- Im Messer

Zorn hauw -- Zorn hauw
Zwueur hauw -- Entruesch hauw
Krümpt hauw -- Zwinger / wincker hauw
Schyttler hauw -- Schyttler oder ungeferr hauw

Ochß huot oder leger -- Der Stier hut oder leger
Pflug huot oder leger -- Der Eber hut oder leger
Alber oder in der yßen pfortt huot oder leger --
Die pastey hut oder leger
Vom tage huot oder leger -- Luginsblant hut oder
leger

(7r) Magister Andreas

A Kardban -- A Messerben

Dühvágás -- Dühvágás
Keresztvágás -- Tépővágás
Kampóvágás -- Ébresztővágás
Skalpvágás -- Skalpvágás vagy Közelítő vágás

Ökör alapállás vagy beállítás -- Bika alapállás
vagy beállítás
Eke alapállás vagy beállítás -- Vaddisznó alapállás
vagy beállítás
Bolond vagy Vaskapu alapállás vagy beállítás --
Bástya alapállás vagy beállítás
Tető alapállás vagy beállítás -- Távolnéző
alapállás vagy beállítás

A Kard Rendje
Nemzetközi Lovagi
Hagyományörző P.J.T.